

KAPITULLI 8

Të drejtat dhe liria

Arsimi fillor

Të drejtat e mia - të drejtat e tua

8.1 Dëshirat dhe nevojat: çfarë është e rëndësishme për mua?
Nxënësit mësojnë të bëjnë dallimin ndërmjet dëshirave dhe nevojave të tyre bazë.

8.2 Të drejtat e njeriut: çfarë thonë ato?
Nxënësit krahasojnë nevojat e tyre me nenet e Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut

8.3 Anketim: çfarë mendojnë dhe njohin njerëzit rreth nesh
Nxënësit ndërmarrin një anketim të shkurtër për të drejtat e njeriut

8.4 Të drejtat e njeriut janë gjallë!
Paraqitja dhe diskutimi i rezultateve të anketës

Kapitulli 8: Koncepti kyç - "Të drejtat dhe liritë" (për arsimin fillor)

Informacion për mësuesit: të drejtat e njeriut:

Çfarë është e rëndësishme për mua? Për ju? Për të tjerët?

Të drejtat e njeriut mund të përkufizohen përgjithësisht si të drejta që janë të trashëguara nga natyra në jetën tonë dhe pa të cilat ne nuk mund të ekzistojmë si qenie njerëzore. Të drejtat e njeriut dhe liritë themelore na lejojnë të zhvillohemi plotësisht dhe të përdorim cilësitë tona njerëzore, inteligjencën tonë, talentet tona dhe ndërgjegjen tonë. Ato na lejojnë gjithashtu për t'u kënaqur shpirtërisht dhe për të plotësuar nevojat e tjera. Ato janë të bazuara në kërkesat në rritje të njerëzimit për një jetë, në të cilën dinjiteti i brendshëm dhe vlera e çdo qenieje njerëzore të respektohet dhe të mbrohet.

Ky kapitull mundëson informacionin bazë për mësuesit e shkollave fillore, të cilët dëshirojnë të nxitin ndërgjegjësimin dhe njohuritë për vlerat e të drejtave të njeriut, si dhe ndjenjën e reciprocitetit dhe universalitetit në të cilat bazohen standardet e të drejtave të njeriut. Kjo është vetëm një pikënisje, e cila duhet të plotësohet nga hulumtime dhe studime të mëtejshme dhe/ose duke përdorur manualet kombëtare dhe materialet audiovizive që janë tashmë në dispozicion. Këto, shpresojmë se do të përdoren për të filluar një proces të vazhdueshëm të përshtatjes dhe zhvillimit, në të gjitha nivelet e mësimdhënies, brenda kulturave të shumta e të larmishme në botë.

Dekada e Kombeve të Bashkuara për Edukimin e të Drejtave të Njeriut (1995-2004) ka përcaktuar edukimin për të drejtat e njeriut si "trajnim, përhapje dhe përpjekje për informim, që synojnë në ndërtimin e një kulture universale për të drejtat e njeriut, përmes dhënies së njohurive, aftësive dhe formimit të qëndrimeve, të cilat synojnë:

- a) Forcimin e respektimit të drejtave të njeriut dhe lirive themelore.
- b) Zhvillimin e plotë të personalitetit të njeriut dhe të ndjenjës së dinjitetit.
- c) Promovimin e mirëkuptimit, tolerancës, barazisë gjinore dhe miqësisë midis të gjithë kombeve, popullsive vendase dhe grupeve të racave, kombësive, etnive, feve dhe gjuhëve të ndryshme.
- d) T'u bëhet e mundur të gjithë personave të marrin pjesë, në mënyrë efektive, në një shoqëri të lirë;
- e) Avancimin e aktiviteteve të Kombeve të Bashkuara për ruajtjen e paqes. (Përshtatur nga Plani i Veprimit të Dekadës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut (1995-2004), paragrafi 2).

Ky proces varet nga sistemet lokale të arsimit, të cilat ndryshojnë gjerësisht, jo më pak edhe në shkallën në të cilën mësuesit duhet të përcaktojnë objektivat e tyre të mësimdhënies. Megjithatë, mësuesi do të jetë gjithmonë personi kyç për vënien në punë të iniciativave të reja dhe ka, kështu, përgjegjësinë e madhe në lidhje me komunikimin dhe promovimin e parimeve të drejtave të njeriut në klasë. Megjithatë, mësimi për të drejtat e njeriut nuk është i mjaftueshëm. Këto vlera duhet të përçohen në klasë së bashku, me vendimmarrjet demokratike dhe veprimet konkrete. Nxënësit do dëshirojnë jo vetëm të mësojnë për të drejtat njerëzore, por të mësojnë në dhe përmes tyre.

Fakti që Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut³ ka vlefshmëri dhe zbatueshmëri, pothuajse globale, është shumë e rëndësishme për mësuesit. Duke punuar me udhëzime që përkrahin gjerësisht prej kaq shumë viteve, mësuesi mund të thotë sinqerisht se ai po bën promovimin e një sistemi normativ, që është pranuar nga bashkësia ndërkombëtare dhe qeveritë e tyre. Sistemet arsimore ndryshojnë mjaft nga njëri tjetri. Kur mësohen të drejtat e njeriut, mësuesit kanë edhe një mbrojtje të dytë, që ka të bëjë me faktin se ata po japin mësimin në një mënyrë të tillë që të respektojnë të drejtat e njeriut në klasë dhe në vetë mjedisin shkollor.

³ Miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara në 10 Dhjetor 1948.

Kjo do të thotë shmangie nga çdo lloj hipokrizie. Në shpjegimin e saj më të thjeshtë, hipokrizia ka të bëjë me situatat në të cilat lënda që mësuesi jep në mësim nuk përputhet me mënyrën sesi ai po e jep atë. Për shembull: "Sot ne do të flasim për lirinë e shprehjes - mbylle gojën ti në rreshtin e fundit!". Në këtë mënyrë, nxënësit do të mësojnë mjaft rreth pushtetit, por shumë më pak rreth të drejtave të njeriut dhe respektimit të dinjitetit të njeriut, të cilat qëndrojnë në thelbin e lirive të njeriut. Ndërkohë që nxënësit kalojnë mjaft kohë duke studiuar mësuesin për të kuptuar bindjet e tij personale, sjellje të tilla mund ta bëjnë të vështirë për një mësues, që të ketë ndikim real pozitiv në klasë. Për shkak të dëshirës për të kënaqur mësuesin, nxënësit, për shembull, mund të përpiqen të pasqyrojnë pikëpamjet vetjake të mësuesit, pa menduar për veten e tyre. Kjo mund të jetë një arsye, të paktën në fillim, pse nxënësit nuk shprehin idetë e tyre personale. Në formën e saj më komplekse, hipokrizia ngre probleme të mëdha për mbrojtjen dhe promovimin e dinjitetit njerëzor, si për mësuesit ashtu edhe për nxënësit në klasë, si në një shkollë ashtu edhe brenda shoqërisë në përgjithësi. Kjo i nxit mësuesit të eksplorojnë mënyra dhe mjete që të përfshijnë edhe palë të tjera në procesin e vendimmarrjes për ato që duhen bërë dhe përse; kjo nënkupton jo vetëm përfshirjen e nxënësve, e administratorëve të shkollave, prindërve, por edhe, nëse është e përshtatshme, e anëtarëve të komunitetit në të cilin ata jetojnë dhe punojnë.

Qëllimi i edukimit për qytetari demokratike është që të mbështesë zhvillimin e kompetencave në tri fusha. Ky kapitull ka profilin e mëposhtëm të kompetencës.

Kompetenca në ...		
... analizë dhe gjykimin politik	... përdorimin e metodave	... vendimmarrjen dhe veprimin politik
**	***	*

Mbështetja me mjete

Në këtë kapitull do të përdoren mjetet e mëposhtme nga kutia e mjeteve të nxënësit. Mësuesi duhet të vendosë nëse disa ose të gjithë nxënësit kanë nevojë për përgatitje shtesë që të jenë në gjendje të punojnë me këto mjete.

0 Hulumtim në biblioteka

0 Hulumtim në internet

x Kryerja e intervistave dhe sondazheve

x Interpretimi i imazheve

0 Harta mendore

0 Krijimi i posterave

0 Organizimi i ekspozitave

x Planifikimi dhe paraqitja e prezantimeve

x Përgatitja e sliderave për projektor ose një prezantim në *PowerPoint*

0 Shkrim artikuj gazetash

0 Organizim shfaqjesh

0 Debate të përbashkëta

KAPITULLI 8: Të Drejtat dhe Liritë -Të drejtat e mia – të drejtat e tua? Të drejtat e njeriut: Çfarë është e rëndësishme për mua? Për ju? Për të tjerët?

Titulli i mësimit	Objektivat e mësimit	Detyrat e nxënësve	Burimet	Metodat
Mësimi 1: Dëshirat dhe nevojat	Nxënësit mësojnë se dëshira e tyre individuale – gjërat dhe idetë që ata do të donin t'i kishin dhe t'i realizonin – janë aq të rëndësishme sa edhe gjërat që qeniet njerëzore i kanë të nevojshme për të jetuar një jetë të mirë.	Nxënësit zgjedhin piktura që përfaqësojnë dëshirat dhe nevojat, diskutojnë dhe vendosin për to.	Spango rrobash, varëse rrobash, kapëse, copa të prera (fotografi) nga revista, material i shtypur.	Punë në grupe.
Mësimi 2: Të drejtat e njeriut: çfarë thonë ata?	Nxënësit mësojnë se Deklarata është në lidhje shumë të ngushtë me nevojat e njerëzve.	Nxënësit mendojnë rreth mësimit 1, duke përdorur një listë ose nene të zgjedhur nga Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut.	Fleta e punës (Version i thjeshtuar i Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut), lista të nevojave nga kapitulli 8, Mësimi 1.	Puna në grup, hulumtim.
Mësimi 3: Anketa: çfarë mendojnë dhe njohin njerëzit rreth nesh	Nxënësit e çojnë më tej përvojën e të mësuarit, nëpërmjet intervistimit të të rriturve, qëndrimeve që ata mbajnë dhe të drejtat e njeriut që ata njohin nga ana e tyre. Ata kuptojnë se sa ndryshojnë vlerësimet për të drejtat e njeriut.	Nxënësit përgatisin një vëzhgim dhe e praktikojnë, duke punuar me të në klasë. Anketa në vetvete duhet të bëhet si detyrë shtëpie gjatë javës së ardhshme.	Fleta e punës, letër, lapsa dhe stilolapsa.	Sondazhet në grupe.
Mësimi 4: Të drejtat e njeriut janë gjallë!	Nxënësit bëhen të vetëdijshëm se si njerëz të ndryshëm kanë vlerësim të ndryshëm individual për të drejtat e njeriut, duke paraqitur rezultatet e sondazhit të tyre. Ata reflektojnë për proceset e të mësuarit dhe kështu mundësojnë transferimin e njohurive dhe të kompetencave.	Nxënësit e pranishëm diskutojnë rezultatet e sondazhit të tyre. Ata reflektojnë për të gjithë procesin e të mësuarit.	Letër A4.	Diskutim në grup, diskutim plenar.

Mësimi 1

Dëshirat dhe nevojat: çfarë është e rëndësishme për mua?

Nxënësit mësojnë të bëjnë dallimin ndërmjet dëshirave dhe nevojave të tyre bazë.

Objektivat e mësimit	Nxënësit mësojnë se dëshira e tyre individuale – gjërat dhe idetë ata do dëshironin ti kishin dhe realizonin – janë po aq të rëndësishme sa edhe gjërat që qeniet njerëzore i kanë vërtet të nevojshme për të jetuar një jetë të mirë.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit zgjedhin piktura që përfaqësojnë dëshirat dhe nevojat dhe diskutojnë e vendosin për to.
Burimet	Spango (tel rrobash), varëse rrobash, copa të prera (fotografi) nga revista, material i shtypu.
Metodat	Punë në grupe.

Informacion

Të drejtat e njeriut kanë dy anë: një natyrë etike dhe një ligjore. Edhe pse të drejtat e njeriut, në përgjithësi, janë konsideruar si të pandashme, është e qartë që çdo individ vendos për veten e vet se çfarë është e rëndësishme për jetën e tij. Më tej, është e rëndësishme të kuptohet, sidomos për adoleshentët, se jo të gjitha nevojat janë nevoja bazë, të njohura tashmë si të drejta në standardet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut. Dallimi mes dëshirave dhe nevojave, respektimi i mënyrave sesi njerëzit mund të vlerësojnë të drejta të veçanta për të tjerët, dhe në të njëjtën kohë të pranojnë rëndësinë e kornizave ndërkombëtare të të drejtave të njeriut është një proces afatgjatë i të mësuarit. Edhe pse aspektet ligjore të drejtave të njeriut, që nuk janë trajtuar në këtë mësim, mësuesit duhet të jenë gjithnjë të vetëdijsëm se Traktatet detyruese ligjore - të cilat qeveritë i nënshkruajnë dhe pranojnë ti zbatojnë – janë të bazuar në Kuadrin Normativ të Deklaratës Universale të Drejtave të Njeriut. Në Evropë, traktati kryesor dhe ligjërishit i detyrueshëm, është Konventa për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Liritë Themelore (Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut).⁴

Përshkrimi i mësimit

Klasa duhet të krijojë mundësinë që nxënësit të mund të ulen në grupe me nga katër deri në gjashtë vetë. Mësuesi duhet të vendosë të gjitha materialet e nevojshme për mësim në një tryezë të veçantë, nga e cila nxënësit mund të marrin atë që kanë *nevojë* dhe ta kthejnë në fund të mësimit. Pronësia është një faktor kyç në suksesin e EQD/EDNJ, ndaj dhe nxënësit bashkë me mësuesin duhet ta shohin klasën e tyre si një hapësirë jetese që u intereson dhe për të cilën kujdesen. Duhet të ketë sa më shumë copa të prera nga revistat, sa të jetë e mundur (me dhjetëra, ndoshta edhe disa qindra fotot) të mbërthyer në muret e klasës.

Mësuesi mbledh nxënësit përballë "murit të fotove" dhe i angazhon ata në diskutim përmes pyetjeve:

- Cilat ishin disa nga përvojat tuaja kur keni mbledhur fotot?
- A kishte diçka që ju habiti? Nëse po, çfarë?

Pas disa minutash bisede hyrëse, mësuesi i cakton dy nxënësve detyrën e mbajtjes së spangos së rrobave (rreth 4 metra e gjatë) dhe 12 kapëse rrobash. Pastaj, mësuesi merr dy skeda të përgatitura, me fjalët "dëshirat" dhe "nevojat" të shkruar për to. Ai var nga një kartë në të dyja anët e spangos dhe pastaj u kërkon nxënësve të mendojnë cilën prej fotove do të zgjedhin për të

⁴ ETS nr 5, e hapur për nënshkrim më 4 nëntor 1950, hyri në fuqi më 3 shtator 1953.

varur në anën e "dëshirave" dhe cilat në atë të "nevojave". Pasi të gjithë të kenë kanë menduar për këtë, mësuesi u kërkon dy nxënësve të varin sugjerimet e tyre dhe të shpjegojnë zgjedhjen e tyre. Më pas, mësuesi sqaron dallimin ndërmjet nevojave dhe dëshirave së bashku me nxënësit, por duhet të kujdeset që të mos japë një përkufizim. Ai mbledh informacion nga nxënësit dhe u kërkon atyre të japin shpjegime për të.

Në grupe prej 4-6 vetash, nxënësve u jepet detyra që të zgjidhen 10 fotografi nga tërë ato që janë mbledhur, për të çuar 5 në kategorinë e "dëshirave" dhe 5 në atë të "nevojave". Secilit grup i jepet kjo detyrë me shkrim (Mësuesi shpërndan fletët e punës ose shkruan në tabelën e zezë.

Detyra dhe prezantimi:

- Nxënësit, të ndarë në grupe, duhet të zgjedhin 10 fotografi nga i gjithë koleksioni. Pesë prej tyre duhet të vendosen në kategorinë e "dëshirave" dhe pesë në kategorinë e "nevojave" (në se dy ose më shumë grupe dëshirojnë të njëjtën foto, mësuesi të përpiqet të gjejë një zgjidhje).
- Grupet duhet të diskutojnë zgjedhjet e tyre dhe përpiqen t'iu përgjigjen pyetjeve të mëposhtme:
 - Pse është e rëndësishme kjo në jetën time?
 - Çfarë do të thotë në qoftë se unë nuk e kam këtë?
 - Çfarë dua që të kem apo të arrij më vonë në jetë?
 - Çfarë do të thotë kjo për mua si djalë / vajzë?
- 10 fotografitë e zgjedhura duhet të ndahen sipas rëndësisë dhe nxënësit duhet të shpjegojnë arsyen renditjen së e tyre. Ata duhet të gjejnë një zgjidhje që t'i përshtatet të gjithë anëtarëve të grupit.
- Dy anëtarë të grupit duhet të mbajë litarin e rrobave dhe një tjetër duhet të shpjegojë çdo zgjedhje. Vetëm zgjedhja e parë dhe e fundit duhet të shpjegohen. Në fund, nxënësit duhet të përpiqen të shpjegojnë me fjalët e tyre ndryshimin ndërmjet dëshirave dhe nevojave. A mundën ata të gjejnë një "përkufizim" për të dyja?

Spangoja varet në mur (ose kudo tjetër në klasë), bashkë me të gjitha fotot e zgjedhura.

Mësimi 2

Të drejtat e njeriut: çfarë thonë ato?

Nxënësit krahasojnë nevojat e tyre me nenet e Deklaratës Universale të Drejtave të Njeriut

Objektivat e mësimi	Nëpërmjet krahasimit të secilës nga nevojat e tyre me një nen në Deklaratën Universale të të Drejtave të Njeriut, nxënësit kuptojnë se Deklarata është në lidhje shumë të ngushtë me nevojat e njerëzve.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit mendojnë rreth mësimi 1 duke përdorur një listë ose nene të zgjedhura nga Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut.
Burimet	Fleta e punës (Version i thjeshtuar i Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut), lista të nevojave nga kapitulli 8 mësim 1.
Metodat	Puna në grup, hulumtim.

Përshkrimi i mësimi

Në fillim, mësuesi përmbledh rezultatet e mësimi 1. Ai bën lidhjen midis nevojave dhe të drejtave të njeriut dhe një prezantim të shkurtër të historisë së të drejtave të njeriut (shih të Drejtat e Njeriut në fletën e punës: një listë për të krahasuar të drejtat dhe nevojat). Mësuesi me këto të dhëna nuk duhet të zgjatet më shumë se 10 minuta.

Nxënësve u jepet detyra që të përputhin nevojat e tyre (të cilat i kanë përcaktuar) me të drejtat e njeriut, të treguar në listën e thjeshtuar të të drejtave të njeriut (fleta e punës). Ata duhet të punojnë në grupe të njëjta, si në mësimin e mëparshëm, dhe duhet të marrin parasysh pyetjet e mëposhtme: Cilat të drejta të njeriut janë të rëndësishme për ta, madje edhe në mënyrë të pandërgjegjshme? A munden ata të kuptojnë lidhjen mes të drejtave dhe nevojave? A mund të mendojnë për shembuj nga jeta reale që lidhen me një të drejtë të veçantë? Fletët e punës mund të ndihmojnë në këtë drejtim. Mësuesi duhet të vendosë nëse, do të punohet me këtë version të thjeshtuar të Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut apo me dokumentin origjinal (në dispozicion nëpërmjet internetit) www.un.org/en/documents/udhr/).

Përdorimi i versionit të thjeshtuar, duhet ti bëjë nxënësit të jenë në gjendje të njohin mjaft shpejt që të drejtat e njeriut janë zhvilluar në bazë të nevojave të përditshme.

Shembull nga fleta e punës:

Lista e të drejtave themelore	“Nevojat” që kemi përcaktuar	Cilit nen të Deklaratës origjinale të drejtave të njeriut i përket kjo?
<i>E drejta për të jetuar, ekzistuar</i>		
<i>E drejta për të punuar</i>		
<i>E drejta e pronës</i>		
<i>E drejta e fjalës së lirë</i>		
...		

Nxënësit duhet të përpiqen të kopjojnë listën e tyre të nevojave nga mësimi i mëparshëm prej fletës së punës. Kjo nuk do të jetë shumë e lehtë, pasi formulimi i të drejtave dhe nevojave nuk do të jetë i njëjtë. Megjithatë, kjo mund të nxisë diskutimet dhe marrjen e vendimeve, që jo gjithmonë janë të qarta. Kjo bëhet qëllimisht.

Në një hap të dytë, grupet që kanë përfunduar duhet të krahasojnë listën e tyre me origjinalin e Deklaratës së të drejtave të njeriut.

Në fund të mësimit, duhet të përgatitet një listë e klasës. Kjo do të thotë se listat e grupit duhet të jenë kopjuar në një listë më të gjerë, e cila do të paraqitet për të gjithë. Nëse janë në dispozicion kompjuterë, nxënësit mund të bëjnë një listë elektronike, duke përdorur si model fletën e punës. Kjo detyrë mund të caktohet për një grup të vogël nxënësish që mund ta përfundojnë këtë si detyrë shtëpie. Nëse është e nevojshme, mësuesi mund ta hartojë vetë listën.

Mësimi 3

Anketa: Çfarë mendojnë dhe dinë njerëzit rreth nesh?

Nxënësit zhvillojnë një anketim të shkurtër rreth të drejtave të njeriut

Objektivat e mësimi	Nxënësit e çojnë më tej përvojën e të mësuarit duke intervistuar më të rriturit, rreth qëndrimeve dhe njohurive të tyre për të drejtat e njeriut. Ata vërejnë se sa ndryshon vlerësimi i të drejtave të njeriut.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit përgatisin një anketim dhe e praktikojnë duke punuar me të në klasë. Anketa në vetvete duhet të zhvillohet si detyrë shtëpie gjatë javës së ardhshme.
Burimet	Fleta e punës, letër, lapsa dhe stilolapsa.
Metodat	Sondazhe në grupe.

Përshkrimi i mësimi

Klasa, tani, ka një listë të të drejtave të njeriut (kjo nuk është ende një listë të plotë). Sidoqoftë, nga lista bëhet e qartë se, edhe pa dijeninë e konceptit të të drejtave të njeriut, të gjithë e dinë se njerëzit kanë nevoja dhe se këto nevoja janë shumë të ngjashme me të drejtat e paraqitura në nenet e Deklaratës Universale të Drejtave të Njeriut. Duke mësuar këtë, nxënësit kanë rindërtuar, pjesërisht, historinë e të drejtave të njeriut, të cilat, në fund të fundit, nuk janë krijuar rastësisht në mënyrë të izoluar, por janë zhvilluar nga ideja se të gjitha qeniet njerëzore kanë të drejta themelore që askush nuk mund t'ia heqë.

Në mësimet 3 dhe 4, nxënësit duhet të kryejnë një studim të shkurtër. Në komunitetin e tyre lokal, ata duhet të përpiqen të zbulojnë se çfarë lidhet me të drejtat e njeriut, si gjykojnë këto të drejta dhe çfarë niveli të njohurive themelore kanë njerëzit për të drejtat e njeriut.

Nxënësit duhet të krijojnë, të zhvillojnë dhe të vlerësojnë një studim të shkurtër, i cili synon të kuptojë se si të drejtat e njeriut janë të pranishme në mjedisin e tyre rrethues. Mësuesi u jep atyre fletën e punës, në të cilin mund të vihen re kategori të ndryshme përgjigjesh: qëndrimet personale ndaj të drejtave të njeriut, njohja e këtyre të drejtave dhe gjendja aktuale në vendin e tyre. Nxënësit duhet të intervistojnë të rriturit, (të afërm, miq, fqinjë, kalimtarë) dhe t'u drejtojnë pyetjet e mëposhtme:

- A mendoni se është e rëndësishme që të drejtat e njeriut janë vendosur në të gjithë botën? Nëse është kështu, pse? Nëse jo, pse jo?
- Cilat të drejta duhen mbrojtur në të gjithë botën?
- Kush është përgjegjës për ta bërë këtë?
- Cilat të drejta duhen mbrojtur në vendin tonë?
- Kush është përgjegjës për ta bërë këtë?

Nxënësit duhet të jenë të kujdesshëm për të mos gjykuar, nëse qëndrimet, opinionet ose njohuritë e shprehura janë të sakta. Përkundrazi, ata duhet thjesht të shënojnë përgjigjet.

Intervistat nuk janë të lehta për t'u bërë. Për këtë arsye, do të ishte mirë nëse ato do nxiteshin në klasë. Një grup i vogël nxënësish mund të marrë rolin e intervistuesit dhe dy nxënës mund të marrin rolin e kalimtarit të panjohur. Intervistat me miqtë ose me të afërmit mund të nxiten. Është e rëndësishme që nxënësit të mos harrojnë të prezantojnë veten dhe të shpjegojnë qëllimin e intervistës. Kur shihen provat e intervistave, nxënësit e tjerë mund të japin ide konstruktive. Në këtë mënyrë të gjithë mësojnë.

Pyetje për reflektim:

- Si janë marrë shënimet?
- Cila është ndarja e roleve brenda grupit të intervistës?
- Si do të paraqiten rezultatet në mësimin tjetër?

Mësuesi u jep nxënësve një javë kohë, për të kryer intervistat. Është e përshtatshme që intervistat të kryen në grupe të vogla.

Mësimi 4

Të drejtat e njeriut janë gjallë!

Paraqitja dhe diskutimi i rezultateve të anketimit

Objektivat e mësimi	Nxënësit bëhen të vetëdijshëm se si njerëz të ndryshëm i vlerësojnë në mënyrë individuale dhe ndryshe të drejtat e njeriut. Ata reflektojnë për proceset e tyre të të mësuarit dhe mundësojnë kështu transferimin e njohurive dhe të kompetencave.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit paraqesin dhe diskutojnë rezultatet e sondazhit të tyre. Ata reflektojnë për të gjithë procesin e të mësuarit.
Burimet	Letër A4.
Metodat	Diskutim në grup, diskutim plenar.

Informacion

Diskutimi (një shkëmbim argumentesh, nga latinishtja, *discussio*, d.m.th. argumenti) është një formë e veçantë e komunikimit verbal mes dy ose më shumë personave, për një ose më shumë çështje, d.m.th. përmes diskutimit, ku të dyja palët paraqesin argumentet e tyre. Diskutimi duhet të mbahet në frymën e respektit të ndërsjellë. Një stil i mirë diskutimi kërkon që folësit të lejojnë, madje edhe të nxisin pikëpamjet dhe mendimet e tjera, duke i marrë ato parasysh me kujdes, në vend që t'i hedhin menjëherë poshtë. Cilësitë vetjake, të tilla si: qetësia, vetëpërmbytja dhe edukata, janë në interes të të dyja palëve. Në skenarin më të mirë, një diskutim do të çojë në zgjidhjen e një problemi ose në arritjen e një kompromisi, ku të gjithë të përfshirët të mund ta pranojnë.

Në shoqëritë moderne, diskutimet janë të qytetëruara, domethënë, trajtimi i çështjeve kundërshtuese, veçanërisht i atyre që kanë të bëjnë me konflikte në bazë interesi, menaxhohet në mënyrë paqësore. Konfliktet nuk duhet të shtypen, por të zgjidhen. Duke mësuar dhe praktikuar aftësitë e tyre për diskutim, nxënësit mësojnë një element themelor të ndërtimit dhe ruajtjes së paqes në shoqëri.

Përshkrimi i mësimi

Nxënësit duhet të paraqesin rezultatet e anketës së tyre për qëndrimet, njohuritë dhe zbatimin e të drejtave të njeriut. Nuk do të jetë e mundur që të paraqiten të gjitha rezultatet në një mësim të vetëm. Për këtë arsye, klasa ndahet në tre grupe dhe çdo grup paraqitet e rezultateve e përbashkëta.

Vetëm përshtypjet e përgjithshme mund të kalojnë në *seancën plenare*, e cila do të jetë bazë për diskutimin përfundimtar.

Rekomandohet që çdo nxënës duhet të mbajë shënime në një fletë letre në lidhje me atë që është gjetur më interesante, më e këndshme apo më e bezdisshme gjatë anketimit.

Këto shënime duhet të jenë të shkruara në mënyrë të tillë që nxënësit të mund t'i paraqesin ose t'i varin diku në klasë.

Në vendin tonë ka ende shumë shkelje të të drejtave të njeriut.

Unë u habita se sa shumë njerëz kërkonin t'i përgjigjeshin pyetjeve.

Specifikat për të drejtat e njeriut zakonisht nuk janë të njohura

Për diskutimin përfundimtar është e rëndësishme që mësuesi të mos e quajë të përfunduar detyrën e tij, me arsyetimin se nxënësit tani dinë gati çdo gjë që ka të bëjë me të drejtat e njeriut. Kjo ka për të qenë vetëm një analizë e parë dhe një qasje për të drejtat e njeriut. Nxënësit duhet të motivohen dhe të etur për të vazhduar të mendojnë rreth njeriut dhe të drejtave, për të mbajtur kurdoherë një qëndrim kritik.

Mësuesi mund ta marrë parasysh idenë e nxitjes së nxënësve të motivuar për të mësuar më shumë rreth të drejtave të njeriut, duke studiuar dokumente të veprimtarisë së Kombeve të Bashkuara, Këshillit të Evropës ose grupeve të të drejtave të njeriut si Amnesty International.

Të gjitha fjalitë kryesore nga rezultatet e studimit duhet të jenë të afishuara ose të varura në klasë dhe nxënësit duhet t'i lexojnë ato në heshtje. Pas kësaj, është i nevojshëm një diskutim, që duhet të ndërtohet mbi bazën e çështjeve të mëposhtme dhe komenteve shoqëruese:

- Proceset e mësimit
- Njohuri të reja
- Përvojat gjatë intervistave
- Ide për vazhdimësinë e punës me temën e të drejtave të njeriut, si klasë apo si individ.

Në këtë pikë, do të ishte e rëndësishme që të gjithë të përfshirët (mësuesit, nxënësit dhe gjithë shkolla), të kuptojnë si mund të vazhdojë puna në këtë temë edhe në të ardhmen. Tema e të drejtave të njeriut duhet të jetë gjithmonë me interes për qeniet njerëzore. Ajo asnjëherë nuk duhet të jetë thjesht një punë e mbaruar .